

Na ovakvim primjerima moramo napajati našu mladu generaciju, ali i sve naše građane, i nikada ne zaboraviti kakvi divni ljudi su položili svoje mlade živote za ovu našu slobodu, nezavisnost, bratstvo i jedinstvo. To će nam biti nepresušan izvor snage da istrajemo na Titovom putu, putu Saveza komunista i da se obračunamo sa svim pokušajima devalviranja temeljnih dostignuća naše revolucije i nosiocima tih pokušaja.«

RIFAT (Huseina) FRENJO

Rođen 4. januara 1923. u Mostaru. Radnik. Član KPJ od 1942. U NOB stupio

1942. Poginuo juna 1943. na Sutjesci. Za narodnog heroja proglašen 24. jula 1953. godine.

Izuzetno živom i nestašnom dječaku vlasnika pijlarske radnje Huseina Frenje i njegove supruge Fatime mnogi su se u susjedstvu divili. Njegove vratolomije, skokovi i igre, koje su zaustavljale dah prolaznicima, nagovještavali su da će to biti uistinu veoma hrabar i neustrašiv mladić.

Rat ga je zatekao u rodnom gradu pa je i on, poput brojnih drugih omladinaca, postao odgovorniji i ozbiljniji. Našao se u sastavu udarnih grupa koje su iz Sjevernog logora sakupljale hranu, oružje, municiju i vojnu opremu. U tome je Rifat ispoljio takvu vještinu i umijeće da je upadao u logor, čak i u vojničke spavaonice, i slobodno iznosio oružje i opremu. Bio je u sastavu grupe Mehmeda Mehe Trbonje koja je iz Sjevernog logora iznijela 22.500 puščanih metaka i 7 pušaka, kao i u sastavu grupe Mladena Balorde koja je za potrebe Mostarskog bataljona odnosila razni materijal iz ureda i radnji čiji su se vlasnici stavili u službu neprijatelja.

Početakom 1942. godine, kada se u gradu našao Trbonja sa drugovima, pitao je za Frenju, koji se potom našao u sastavu Konjičkog bataljona. Svoju hra-

Bistu je izradio akademski vajar Nikola Njirić.

brost i snalažljivost Frenjo je ispoljio u prvim borbama. Za vrijeme četničkog puča, kada su se borci povlačili sa Bahtijevice, Frenjo je ostao iza jedne stijene. Sačekao je tu gonioce, dvojicu četnika likvidirao nožem i uzeo njihove legitimacije koje je donio među drugove kad ih je sustigao. Bio je izuzetno hrabar i u akcije je, nerijetko, odlazio sam.

Istakao se u borbama na Vlašiću, zatim u bitkama za oslobođenje Žepča i Prozora. Kada je upao u Prozor, samoinicijativno je krenuo pred zgradu, u kojoj se nalazila komanda, i nožem likvidirao stražara, čime je omogućio četi da priđe zgradi i da je borci zaspu bombama i osvoje. Rifat je kao bombaš bio nerazdvojan od Hasana Zahirovića Lace. Oni su svoju vještinu, pokazujući to borcima, prenosili na druge. Njihovi pohodi na bunkere uglavnom su uspješno završavali.

Teško mu je bilo kada je na Porimu izgubio brata Asima, takođe hrabrog i neustrašivog borca, ali je utjehu našao u svom drugu Laci, kojeg je neizmjereno volio. Kada su borci Mostarskog bataljona ušli u oslobođeno Nevesinje, gdje ih je dočekala glazba, Frenjo se istakao u jednoj borbi protiv četnika koji su pokušali izvršiti protunapad. Sustigao je u toj borbi četničkog zastavonošu, likvidirao ga, a onda uzeo četničku zastavu i njome mahao za četnicima koji su bježali prema Blagaju.

Za svoje ratničke sposobnosti, za požrtvovanje i drugarstvo ispoljeno u svim prilikama Frenjo je u decembru 1942. primljen u članstvo KPJ, što mu je, kako je govorio drugovima, najveće životno priznanje i zadovoljstvo. Najteže mu je bilo kada je na Kobiljoj glavi izgubio druga Hasana Zahirovića Lacu, za kojim je dugo plakao. Ranjen je u borbama na Sutjesci. Kao ranjenik jahao je na iscrpljenom konju. Neprijateljska artiljerija tukla je sa svih strana. Jedna topovska gra-

nata 10. juna 1943. pala je u neposrednu blizinu Frenje i njen geler ugasio je život neustrašivog heroja.

Tako je hrabri bombaš poginuo od granate, tako je završio heroj koji je u toku borbe bio u stalnom pokretu, koji je vješto koristio teren, svaki zaklon, i koji je znao bombama uspješno likvidirati i najveće neprijateljsko utvrđenje. Za njega kažu da je u odlučujućim trenucima bitaka bio poput pantere, da je bio sve u stanju izvesti, a poginuo je od granate ko zna iz kojeg pravca ispaljene. Poginuo je heroj koji je mladim borcima, iako je i on bio mlad, govorio: »Gledajte kako ću ja napasti, kako ću likvidirati bunker, pa vi drugi put sami ponovite.« Tako je govorio, tako je učio drugove koji su ga kao bombaša slijedili.

NAJMLADI HEROJ

Bista narodnog heroja Rifata Frenje, koja se nalazi u parku između Karađoz-begove džamije i zgrade organa uprave Skupštine opštine, u Ulici braće Fejića, otkrivena je 23. maja 1985. godine. Tom prilikom je govorio Miro Bugarin, predsjednik Opštinske konferencije SSOBiH Mostar koji je, pored ostalog, rekao:

»Za narodnog heroja Rifata Frenju, izuzetnog ratnika, njegovi saborci kažu da je bio najhrabriji među hrabrima. Bio je visok, mršav i sa vječitim osmijehom na licu. Predstavljao je u svim svojim akcijama mladost svog slobodarskog Mostara. Bio je predstavnik

mladih boraca, kakvih je u sastavu Titovih partizanskih snaga bilo preko 70%. Svojom hrabrošću, svojim opredjeljenjem, istrajnošću i požrtvovanjem stekao je popularnost u Mostarskom bataljonu i šire. Položio je život sa tek navršениh 20 godina, pa je zbog toga, nama mladima, nekako još bliži. Mladi Mostara i cijele naše socijalističke samoupravne zajednice ponosni su na takvog borca koji će ostati vječna legenda ovim i budućim generacijama.«

Bistu je otkrio Gojko Uljarević, najmlađi nosilac Partizanske spomenice 1941. u Mostaru.

Dr SAFET (Ibrahima) MUJIĆ

Rođen 23. marta 1908. u Mostaru. Ljekar. Član KPJ od 1938. U NOB stupio

1941. Poginuo 28. jula 1942. u Zabrdi kod Kiseljaka. Za narodnog heroja proglašen 24. jula 1953. godine.

U porodici imama Ibrahima i majke Saime rođen je Safet Mujić. Kao dijete razlikovao se od svojih vršnjaka po bistrini, oštromnosti, radoznalosti, radinosti i spremnosti da pomogne drugima. Odgajan u porodici i školi, stasao je u razborita mladića koji se opredijelio za studij medicine nakon završene gimnazije 1926. godine. Nakon završenog Medicinskog fakulteta u Beogradu 1932. godine dolazi u rodni grad i ubrzo stupa na posao. Za kratko vrijeme napušta radno mjesto i odlazi na odsluženje vonog roka da bi se ponovo našao u mostarskoj Bolnici. Bio je to period njegovog intenzivnog stručnog rada u nastojanju da sve što je učio za vrijeme studija pretoči u korisnu praksu. Kao mlad ljekar stekao je ugled u narodu. Odlazio je u porodice radnika, liječio bolesne, a u brojnim slučajevima i sâm kupovao lijekove kako bi pomogao siromašnim porodicama. Zbog toga su ga mnogi nazivali »sirotinjska majka« jer mu nije bilo ravnog u pružanju pomoći najugroženijim ljudima svoga grada. Ništa mu nije bilo teško, bez obzira na doba dana ili nevrjeme, da krene u siromašna naselja i pomogne bolesnima.

Pored toga dr Mujić je veoma intenzivno politički radio i djelovao. Svojim znanjem, humanošću i drugim

Bistu je izradio akademski vajar Florijan Mičković.

REFIK HAMZIĆ

MOSTARCI
NARODNI
HEROJI
JUGOSLAVIJE

IZDAVAČ: SKUPŠTINA OPŠTINE MOSTAR
IZVRŠNI ODBOR

Odbor za postavljanje bista narodnih heroja
ADRESA: Skupština opštine Mostar

ODGOVORNI UREDNIK: Jovo PEJANOVIĆ

REDAKCIJA: Esad BUBIĆ, Jovo PEJANOVIĆ (predsjednik),
Jovo POPARA, Vlatko ŠUNJIĆ i Anđelko ZELENKA

TEKST: Refik HAMZIĆ

RECENZENTI: Enver ĆEMALLOVIĆ i Risto IVANIŠEVIĆ

LEKTOR I KOREKTOR: Velimir LAZNIBAT

NASLOVNA STRANA I LIKOVNA OPREMA: Mirza HAMZIĆ

FOTOGRAFIJE: MUZEJ HERCEGOVINE MOSTAR
FOTOGRAFIJE BISTA: Mišo GOVORČIN

ŠTAMPA I POVEZ: ŠRO »RADE BITANGA« MOSTAR
ZA ŠTAMPARIJU: Emir VUKOTIĆ
ŠTAMPANJE ZAVRŠENO: februara 1986.

TIRAŽ: 5.000 primjeraka

REFIK HAMZIĆ

MOSTARCI, NARODNI HEROJI JUGOSLAVIJE